

ENPARA BANK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK POLİTİKASI

İçindekiler

1. Giriş.....	1
2. Amaç.....	2
3. Kapsam.....	2
4. Referans.....	2
5. Hedef Kitle.....	3
6. Sürdürülebilirlik Stratejisi ve Sürdürülebilirlik Taahhütleri.....	3
6.1 Sürdürülebilir Finans.....	4
6.1.1. Sorumlu Ürün ve Hizmetler.....	4
6.1.2. Sürdürülebilir Yatırım.....	4
6.1.3. KOBİ'ler ve Girişimcilik.....	4
6.1.4. Sorumlu Müşteri İletişimi ve Pazarlama Faaliyetleri.....	5
6.1.5. Müşteri Bilgilerinin Gizliliği ve Veri Güvenliği.....	5
6.2. Sürdürülebilir Operasyonlar.....	5
6.2.1. Kurumsal Yönetim, Yasal Uyum ve Risk Yönetimi.....	5
6.2.2. Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele:.....	5
6.2.3. Banka İçi Usulsüzlüklerin Bildirimi ve Çalışan İhbar Hattı.....	6
6.2.4. İnsan Hakları ve Çalışma Standartları.....	6
6.2.5. Yetenek Yönetimi ve Gelişimi.....	6
6.2.6. Operasyonların Çevresel Etkileri.....	6
6.2.7. Sorumlu Satın Alma ve Tedarik Zinciri.....	7
6.2.8. Uyum ve Şeffaflık.....	7
6.2.9. Gelir Yönetimi.....	7
6.3. Bankacılığın Ötesinde.....	7
6.3.1. Kurumsal Sosyal Sorumluluk.....	7
7. Uygulama.....	8
8. Raporlamalar, Bildirimler ve Şeffaflık.....	8
9. Paydaşlarla İletişim.....	8
10. Yönetişim.....	8
11. Değişiklikler.....	9
12. Yürürlük.....	9

ENPARA BANK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK POLİTİKASI

1. Giriş

Enpara Bank'ta sürdürülebilirlik, QNB Group'un sürdürülebilirlik stratejisi doğrultusunda; müşteriler, hissedarlar, çalışanlar ve toplum için finansal, çevresel, sosyal ve etik açılardan uzun vadeli değer yaratılması olarak tanımlanmaktadır.

QNB Group Sürdürülebilirlik Politikası (çerçeve sürdürülebilirlik politikası) ile uyumlu olarak hazırlanan Enpara Bank Sürdürülebilirlik Politikası ("Politika"), Enpara Bank'ın ("Banka") sürdürülebilirlik yaklaşımını ve ESG (Çevresel, Sosyal ve Yönetişim) taahhütlerini ortaya koymaktadır. Politika, Banka'nın faaliyetlerinin hem doğrudan hem de dolaylı etkilerini kapsamakta olup, kurum genelinde tutarlı ve entegre bir yaklaşımın benimsenmesini amaçlamaktadır.

2. Amaç

Enpara Bank Sürdürülebilirlik Politikası, Birleşmiş Milletler tarafından benimsenen Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na (SKA'lar) uygun olarak Enpara Bank'ın sürdürülebilirlik yaklaşımına dair (detaylı uygulama kurallarından ziyade) genel bir yaklaşım sunmaktadır.

Gereken durumlarda, bu Politika, Bankanın tüm ilgili bölümlerinde (iş, destek ve kontrol) etkin uygulamayı teminen, diğer konu özelindeki politikalar, pozisyon bildirimleri ve rehber ilkelerle desteklenecektir.

Bu Politika, asgari düzeyde, tüm ilgili ESG düzenlemelerine uyulmasını; çevre koruma, insan hakları ve çalışma (işçi) hakları ile yolsuzlukla mücadele konularında uluslararası kabul görmüş sürdürülebilirlik ilkelerine bağlı kalınmasını öngörmektedir.

3. Kapsam

Bu Politika, QNB Group Sürdürülebilirlik Politikası (Qatar National Bank S.A.Q (QNB Group)-tarafından oluşturulmuş çerçeve politika) ile uyumlu şekilde hazırlanmıştır.

Bankanın ilgili tüm bölümleri (iş, destek ve kontrol) bu politikada belirtilen şartlar ile yürürlükteki tüm yasalara, düzenlemelere ve standartlara uyum sağlanmasından sorumludur.

4. Referans

- QNB Group Sürdürülebilirlik Politikası
- QNB Group İnsan Hakları Beyanı
- Enpara Bank Sürdürülebilirlik Komitesi Çalışma Usul ve Esasları Yönetmeliği (YÖN.00059)
- Enpara Bank İtibar Riski Yönetimi Politikası (POL.00084)
- Enpara Bank Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Politikası (POL.00025)
- Enpara Bank Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Politikası (POL.00022)
- Enpara Bank Çıkar Çatışmaları Politikası (POL.00001)
- Enpara Bank Kişisel Verilerin Korunması ve İşlenmesi Politikası (POL.00021)

ENPARA BANK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK POLİTİKASI

- Enpara Bank Banka İçi Usulsüzlüklerin Bildirimi ve Çalışan İhbar Hattı Talimatı (TAL.00967)
- Gelir Yönetimi Talimatı (TAL.00745)

5. Hedef Kitle

İlgili politika, Bankanın operasyonları ve bağlı çalışanlarının tamamını kapsar. Bu Politikanın, kendi sorumluluk alanlarıyla ilgili olan yerlerde, uygulanmasından ve Politikaya uyumun sağlanmasından Banka Üst Yönetimi sorumludur.

6. Sürdürülebilirlik Stratejisi ve Sürdürülebilirlik Taahhütleri

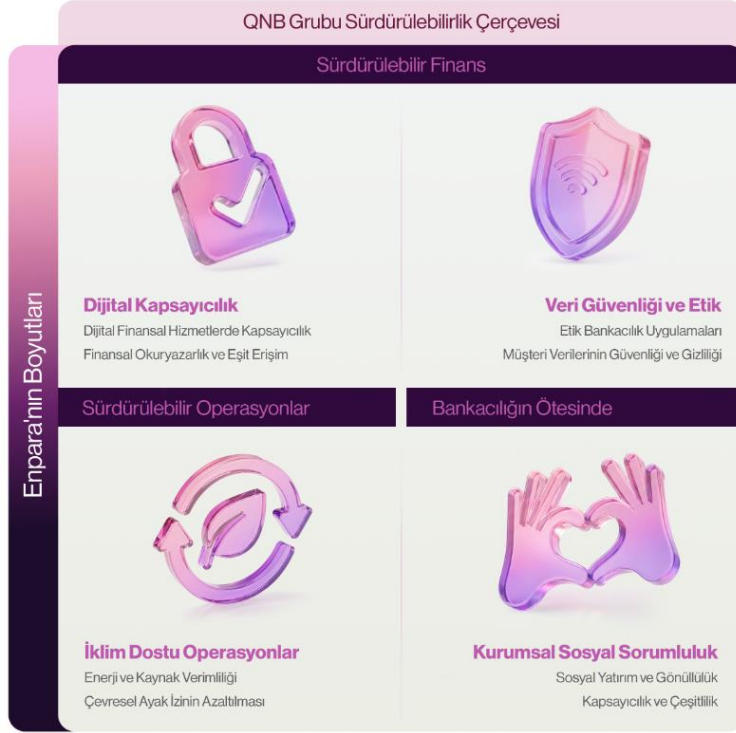
QNB Group sürdürülebilirlik yaklaşımını üç ana sütun altında yapılandırmaktadır: Sürdürülebilir Finans, Sürdürülebilir Operasyonlar ve Bankacılığın Ötesinde. Bu çerçeve ile uyumlu olarak Enpara, sürdürülebilirlik yaklaşımını ve odak alanlarını dört stratejik boyut etrafında tanımlamaktadır, bunlar; İklim Dostu Operasyonlar, Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Dijital Kapsayıcılık ve Veri Güvenliği ile Etik. Bu dört sütun, Grup düzeyindeki çerçeve ile uyumlu ve tamamlayıcı olacak şekilde konumlandırılırken, aynı zamanda Enpara'nın kendine özgü operasyonel önceliklerini ve iş modelini de yansıtmaktadır.

Aşağıda yer alan şematik görsel, QNB Group Sürdürülebilirlik Çerçevesi ile Enpara'nın dört odak alanı arasındaki uyumu göstermektedir. Buna göre Dijital Kapsayıcılık ile Veri Güvenliği ve Etik, Grup çerçevesinde Sürdürülebilir Finans başlığı altında; İklim Dostu Operasyonlar ise Sürdürülebilir Operasyonlar başlığı ile ilişkilendirilmektedir. Kurumsal Sosyal Sorumluluk çalışmaları ise QNB Group Sürdürülebilirlik Çerçevesi'nin Bankacılığın Ötesinde (Beyond Banking) sütunu kapsamında yer almaktadır.

Bu dört sütunun tamamı; risklerin azaltılması, yeni iş fırsatlarının yaratılması ve Banka markasının güçlendirilmesi yoluyla Banka'nın Sürdürülebilir Finansal Performans hedefine katkı sağlamaktadır.

Her bir sütun altında ve QNB Group ile uyumlu olacak şekilde, Banka açısından en önemli konulara odaklanan ve ortak küresel standartların gelişimine katkı sağlamayı amaçlayan belirli sürdürülebilirlik taahhütleri tanımlanmıştır.

ENPARA BANK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK POLİTİKASI

Şekil 1. Enpara Bank'ın Sürdürülebilirlik Boyutları

6.1 Sürdürülebilir Finans

6.1.1. Sorumlu Ürün ve Hizmetler

Enpara Bank, müşterilerine, finansal kapsayıcılığın teşvik edilmesi ya da sosyal faydanın artırılmasına yönelik, ürün ve hizmetler sunar; yenilikçi ve müşteri odaklı bir bakış açısıyla ürün ve hizmetlerini geliştirmek için sürekli değişen teknolojik trendleri yakalar.

6.1.2. Sürdürülebilir Yatırım

Enpara Bank, kendi yatırımlarının yanı sıra müşterilerinin yatırımlarıyla da ilişkili ESG risklerini ve fırsatlarını değerlendirmek için kurum içi kapasite oluşturur.

6.1.3. KOBİ'ler ve Girişimcilik

Enpara Bank, finansman kaynağı sağlayarak KOBİ'lerin ve girişimcilerin büyümesini desteklerken, bankacılık hizmetlerine erişimi olmayan veya yetersiz hizmet alan kesimlerin finansal hizmetlere katılımını artırmak için çeşitli adımlar atar.

ENPARA BANK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK POLİTİKASI

6.1.4. Sorumlu Müşteri İletişimi ve Pazarlama Faaliyetleri

Enpara Bank, QNB Group Sorumlu Pazarlama Beyanı ve Müşteri Hizmetleri Taahhütnamesi ile uyumlu olarak, müşterilerin bilinçli finansal kararlar alabilmelerini teminen müşterilerine şeffaf ve sorumlu finansal hizmetin yanı sıra ve açık ve dürüst müşteri iletişimi sunar.

6.1.5. Müşteri Bilgilerinin Gizliliği ve Veri Güvenliği

Enpara Bank, yürürlükteki gizlilik ve verilerin korunmasına dair düzenlemelerde belirtilen hususlar çerçevesinde, müşteri bilgilerinin korunmasını sağlar ve özel hayatın gizliliğine saygı gösterir.

6.2. Sürdürülebilir Operasyonlar

“Sürdürülebilir Operasyonlar”, Enpara Bank’ın etik değerlere bağlı ve verimli çalışabilmesini teminen ESG kriterlerinin ticari faaliyetler ve tedarik zinciriyle bütünleşmesi anlamına gelmektedir. Banka’nın bu kapsamdaki temel amacı kurumsal yönetim ve risk yönetimi uygulamalarını daha da güçlendirmek, iş gücü içerisindeki eşitliği desteklemek ve faaliyetlerinden kaynaklanan sera gazı emisyonlarını azaltmaktır. Bu yaklaşım, Banka’nın “tercih edilen işveren” olmasına yardımcı olurken artan ESG bağlantılı taleplerin de karşılanmasını sağlar.

Enpara Bank “Sürdürülebilir Operasyonlar” başlığı altındaki taahhütleri aşağıda belirtmiştir.

6.2.1. Kurumsal Yönetim, Yasal Uyum ve Risk Yönetimi

Enpara Bank’ın kurumsal yönetim alt yapısı, iş başarısının sağlanması açısından esastır. Banka, bu kapsamda dürüstlük, doğruluk ve sorumluluk anlamında en üst düzey standartları sağlamaya özen gösterir. Banka, her düzeyde tam uyumlu olmasını ve tüm riskleri etkin bir şekilde yönetebilmesini sağlayan dünya standartlarında bir kurumsal yönetim çerçevesine sahiptir. Risk yönetimi konusundaki sağlam yaklaşımı Enpara Bank’ın faaliyetlerinin önemli bir bileşenidir. Bu yaklaşım, Banka’nın müşterilerini, karlılığını ve itibarını korur. Merkezi risk yönetimi yaklaşımı, her Banka çalışanının, çalışmaları süresince potansiyel risklerden sorumlu olduğu bir uzmanlık ve risk kültürü ile tamamlanmaktadır.

Enpara Bank, sürekli değişim gösteren Mevzuat ortamına uyum sağlamak için organizasyon genelinde iç kontrol, risk yönetimi ve yasal uyumun bütün yönleriyle bir araya geldiği güçlü kurumsal yönetim önlemleri alır.

6.2.2. Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele:

Enpara Bank, QNB Group Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Politikası Bildirisi doğrultusunda rüşvet ve yolsuzluğa karşı sıfır toleranslı bir yaklaşım benimser; tüm ticari işlemlerinde ve ilişkilerinde en üst düzey profesyonellik ve dürüstlikle hareket eder. Banka, her türlü yolsuzluk, suç gelirlerinin aklanması ve suç faaliyetlerinin finansmanına karşı etkili süreçler uygular, tedbirler alır ve sistemler kurar. Enpara Bank, Banka imajı ve itibarının korunması için gizlilik esasına göre çalışan ihbar mekanizmalarının kullanılmasını teşvik eder.

ENPARA BANK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK POLİTİKASI

Banka çalışanlarının, müşterilerden, tedarikçilerden veya Banka adına ilişkide bulunduğu üçüncü taraflardan doğrudan veya dolaylı olarak hediye istemeleri veya almaları yasaktır. Bu kurallar, belirtilen taraflarca çalışanın ailesi ve yakınlarına verilecek hediyeler için de geçerlidir. Genel bir kural olarak, bir hediyein mütevazı nitelikte olması ve alan kişiyi, kendisini bu hediye karşılığında bir şey yapmaya mecburmuş gibi hissettirmemesi gereklidir.

6.2.3. Banka İçi Usulsüzlüklerin Bildirimi ve Çalışan İhbar Hattı

Denetim Komitesi, söz konusu sorumluluğunu yerine getirmek üzere iş bu Talimat ile tüm Enpara Bank çalışanlarının aşağıdaki konularda yazılı olarak posta yoluyla veya elektronik ortamda mesaj yoluyla,

- Yürürlükteki ilgili tüm kanun ve düzenlemelere aykırı,
- Yürürlükteki muhasebe kayıt, uygulama, düzenleme, usul ve esaslarına aykırı,
- İç kontrol ortamını zedeleyici, Bankanın prosedür ve talimatları ile çelişen

İşlem ve eylemler ile usulsüzlükleri ve suiistimalleri bildirmesi için gerekli prosedür ve sistemleri tesis etmektedir.

Enpara Bank çalışanları bu konu ile ilgili detaylar için Banka İçi Usulsüzlüklerin Bildirimi ve Çalışan İhbar Hattı Talimatı'na (TAL.00967) başvurmalıdır.

6.2.4. İnsan Hakları ve Çalışma Standartları

Enpara Bank, faaliyetlerinden etkilenen herkesin insan haklarına saygı gösterir; ırk, din, cinsiyet, yaş veya dil ayrımı yapmadan herkese insan onuruna yakışır ve eşit şekilde davranılmasını sağlar. Banka, çalışanlarına, adalet, eşitlik ve saygıyla davranılan bir çalışma ortamı sunar. Eşit ücretlendirme ve gelişim fırsatlarının sunulması, şikâyet mekanizmalarının oluşturulması, ayrımcılığın önlenmesi, iş güvenliğinin ve çalışanların emniyetinin sağlanması konuları bu çerçevede değerlendirilir. Enpara Bank, müşterileri ve tedarikçilerinin de insan haklarına saygılı davranmalarını bekler ve kendi işgücü ve tedarik zinciri içerisinde çocuk işçiliğini ve zorla çalıştırmayı önler.

6.2.5. Yetenek Yönetimi ve Gelişimi

Enpara Bank, en iyi yetenekleri Bankaya çekmek, işe almak ve kurumda tutmak için çalışanlarına sürekli eğitim ve kariyer gelişim fırsatları sunar. Banka, her bir çalışanın, arzu edilen iş becerileri ile uyumlu olarak, güçlü yönlerini ve gelişim ihtiyaçlarını belirlemeye yardımcı olur ve kariyer hedeflerine ulaşmalarını desteklemek için her çalışana özel gelişim planları oluşturur.

6.2.6. Operasyonların Çevresel Etkileri

Enpara Bank, ilgili tüm çevre kanunu ve düzenlemelerine uygun hareket eder; doğrudan çevresel etkilerini, banka içi çevre yönetim sistemini izleyerek ve bu sistemi sürekli geliştirerek yönetir. Banka, operasyonlarından kaynaklanan karbon salımını azaltmak ve kaynak verimliliğini (enerji, su, kâğıt, atık gibi) artırmak için hedefler koyar.

ENPARA BANK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK POLİTİKASI

6.2.7. Sorumlu Satın Alma ve Tedarik Zinciri

Enpara Bank, üçüncü taraf risklerinin yönetimi kapsamında, tedarikçilerinin sosyal ve çevresel performanslarını sözleşme öncesinde değerlendirir ve gerekli durumlarda uyumu sağlamak için üçüncü taraflarla iş birliği yapar. Banka, asgari düzeyde, üçüncü tarafların yürürlükteki ilgili kanun ve düzenlemelere uygun hareket etmelerini bekler.

6.2.8. Uyum ve Şeffaflık

Yasal Uyum bünyesindeki Finansal Suçlar Uyum Bölümü ile Vergi Yönetimi ve Operasyonları Bölümü, Enpara Bank'ın ürün ve hizmetlerinin, vergi kaçırma da dâhil olmak üzere, finansal suç işlemek amacıyla oluşturulduğu bilinen ya da bu tip bir şüphe oluşturan herhangi bir anlaşma/tertipte ilişkilendirilmemesini sağlamak için çalışır.

6.2.9. Gelir Yönetimi

Çalışanların kuruma bağlılığını, motivasyonunu ve sinerjiyi artırmak amacıyla bankanın etik değerleri ve iç dengeler ile uyumlu, adil ve şeffaf ücretlendirmek ve kuruma katkısı maksimize edecek metotlar geliştirilerek yaratılan katma değer oranında aşırı risk üstlenmeyi önleyici, bireyin, ekibin ve kurumun hedef-performansına odaklı ödüllendirmeyi teşvik etmek böylece bankanın iş stratejisini ve hedeflerini desteklemek ve verimliliği artırmak Enpara Bank gelir yönetiminin amacıdır.

Enpara Bank çalışanları bu konuda detaylı bilgi için Gelir Yönetimi Talimatı'na (TAL.00745) başvurmalıdır.

6.3. Bankacılığın Ötesinde

6.3.1. Kurumsal Sosyal Sorumluluk

"Kurumsal Sosyal Sorumluluk", Enpara Bank'ın faaliyet gösterdiği alanlardaki Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS) faaliyetlerini ifade etmektedir. Bankanın hedefi, KSS faaliyetleriyle daha geniş kitlelere ulaşmış, topluma olumlu katkı sağlamaktır.

Enpara Bank'ın "Kurumsal Sosyal Sorumluluk" başlığı altındaki taahhütleri aşağıda belirtilmiştir.

6.3.1.1. Sosyal ve Toplumsal Yatırımlar

Enpara Bank, çocuklar, gençler, eğitim ve doğa gibi çeşitli alanlarda sosyo-ekonomik kalkınmayı hedefleyen faaliyetler ve girişimler hayata geçirmeyi taahhüt eder.

6.3.1.2. Gençler, Çocuklar ve Eğitim

Enpara Bank, gençler, çocuklar ve eğitim alanına odaklanan köklü bakış açısının bir parçası olarak birçok KSS projesini destekler ve hayata geçirir. Banka, söz konusu alanlara odaklanan çeşitli eğitimler ve programlar yoluyla genç neslin analitik düşünme kabiliyeti ile akademik bilgi ve sanat becerilerini geliştirmeyi hedefler.

ENPARA BANK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK POLİTİKASI

6.3.1.3. Gönüllülük

Enpara Bank, çalışanlarını, Marka Yönetimi ve İşbirlikleri, Sürdürülebilirlik ekibi tarafından koordine edilen çalışmalarda gönüllü olmaları yönünde destekler ve teşvik eder.

7. Uygulama

Bu politika, Banka genelinde sürdürülebilir iş uygulamaları hayata geçirmek için oluşturulmuş diğer ilgili Enpara Bank politikaları, pozisyon bildirimleri, prosedürleri ve yönergelerini tamamlamakta olduğundan, bunlarla birlikte okunmalı ve değerlendirilmelidir.

8. Raporlamalar, Bildirimler ve Şeffaflık

Enpara Bank, Bankacılık sektöründe şeffaflığı desteklemek amacıyla, sürdürülebilirlik performansını, ilgili yerel ve küresel raporlama standartlarıyla uyumlu şekilde, yıllık faaliyet raporu ve/veya bağımsız sürdürülebilirlik raporuyla kamuya açıklar. Banka, raporlamalarda en yüksek veri kalitesini ortaya koyacak standartların oluşturulmasını sağlar ve bu hususu sürekli gelişim için itici güç olarak kullanır.

9. Paydaşlarla İletişim

Enpara Bank, çalışanlar, hissedarlar, müşteriler, tedarikçiler ve düzenleyici-denetleyici kurumlar gibi ana paydaşlarından geribildirimlerini almak ve paydaşlarının önceliklerini anlamak için iletişim ve danışma kanalları oluşturur.

10. Yönetişim

Enpara Bank Sürdürülebilirlik Komitesi: Bu Politikanın sahibi, sürdürülebilirlik konusundaki ana yürütme ve karar mercii olarak, Enpara Bank Sürdürülebilirlik Komitesi'dir. Komite'nin Başkanlığı görevini Kurumsal Bankacılık, Uluslararası Bankacılık ve Nakit Yönetimi'nden sorumlu Başkanı ve Marka Yönetimi ve İş Birlikleri, Sürdürülebilirlik Birimi Direktörü eş başkanlık çerçevesinde yürütmektedir. Sürdürülebilirlik Komitesi, Politikanın sahibi olarak, ayrıca, sürdürülebilirlik stratejisi ve taahhütlerinin gözden geçirilmesi, öncelikli konuların belirlenmesi, performansın izlenmesi ve ESG bağlantılı risk ve fırsatların değerlendirilmesinden de sorumludur. Gereken durumlarda, Sürdürülebilirlik Komitesi, kilit risk ve fırsatları Yönetim Kurulu'na bildirir.

Sürdürülebilirlik Ekibi: Sürdürülebilirlik Ekibi, Bankanın tüm sürdürülebilirlik faaliyetlerinin yönetiminden sorumludur. (Sürdürülebilirlik raporlaması, politika ve prosedür oluşturulması, paydaş beklentilerinin yönetilmesi, sürdürülebilirlikle ilgili konular/sorular hususunda yönlendirme yapılması ve görüş verilmesi vb. faaliyetler). Söz konusu ekip, ayrıca, Sürdürülebilirlik Komitesi ve üst yönetime sürdürülebilirlikle ilgili konularda danışmanlık da yapar.

Yönetim Kurulu ve Kurumsal Yönetim Komitesi: Yönetim Kurulu ve Kurumsal Yönetim Komitesi, Bankanın sürdürülebilirlik gündemindeki maddelerin başarılı şekilde hayata geçirilmesi için Sürdürülebilirlik Komitesi'ne destek verir. Asgari olarak, Yönetim Kurulu ve

ENPARA BANK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK POLİTİKASI

Kurumsal Yönetim Komitesi, Enpara Bank Sürdürülebilirlik Komitesi aracılığıyla Banka'nın genel sürdürülebilirlik faaliyetleri ve performansı hakkında yıllık olarak bilgilendirilir.

İç Sistemler (Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yasal Uyum, Teftiş Kurulu): İç sistemler, kendi sorumluluk alanları dâhilinde, bu politikada belirtilen hususların doğru bir şekilde benimsenmesini ve uygulanmasını sağlamak için Sürdürülebilirlik Komitesi ve Sürdürülebilirlik Ekibine rehberlik ve destek sağlar.

11. Değişiklikler

Bu politikada yapılan/yapılacak değişiklikler, QNB Group Sürdürülebilirlik Ekibiyle paylaşılır ve söz konusu değişiklikler hususundaki değerlendirmeleri alınır. Bununla birlikte, Politikada yapılan değişiklikleri onaylama sorumluluğu ve yetkisi Sürdürülebilirlik Komitesi'ne aittir. Yönetim Kurulu, Politikada yapılan değişiklikler konusunda yıllık olarak bilgilendirilir.

12. Yürürlük

Yönetim Kurulu bu Politikanın yıllık olarak gözden geçirilmesinden de sorumludur.